

Öğrenmeyi Öğrenme

21'inci yüzyıl dünyası sürekli öğrenmeyi gerektirir. Çalışma alanları, daha fazla üst düzey beceri gerektirip daha karmaşık hale geldikçe ve toplumlar teknoloji ve diğer iletişim araçları aracılığıyla daha fazla iletişim halinde oldukça, çevrelerine uyum sağlamak için bireyler de kendi becerilerini geliştirmelidirler. Öğrencilerin kendi öğrenmelerini kontrol etmelerine ve yönetmelerine yardımcı olmak, eğitimin en büyük amacıdır. *Projeleri Değerlendirme* kütüphanesi, öğrencilerin kendi öğrenmelerini değerlendirmek için kullanabilecekleri çok çeşitli değerlendirme sistemleri içerir.

Öz- ve Akran-Geribildirim

Araştırmalar, kendini değerlendirmenin öğrenmede oynayabileceği güçlü rolü destekler (Kitsantas, Reisner and Doster, 2004). Öğrencilere kendi düşünceleri ve akranlarınınkini değerlendirme fırsatı vermek, bağımsız ve öz-yönelimli öğrenenler haline gelmek için ihtiyaç duydukları becerilerde pratiklik kazandırır.

Öz-değerlendirme, öğrencilerin, ürün ve performanslarının değerlendirildiği standartları içselleştirmelerine yardımcı olur (Wiggins, 1990). Değerlendirme tabloları gibi genellikle son ürünler için kullanılan değerlendirme sistemleri, bir proje üzerinde çalışırken yaptıkları işin beklentileri ne kadar karşıladığını belirlemek amacıyla öğrenciler tarafından kullanılabilir. Öğrenciler değerlendirme tablolarının geliştirilmesinde yer aldıklarında, ürünün oluşturulduğu alanda mükemmeliyetin nasıl görüldüğünü de düşünmelidirler. Daha sonra kendi düşünceleriyle alandaki uzmanların düşünceleri arasındaki farklılıkları saptamayı öğrenirler. Bu uygulama kendi gelişimlerini değerlendirmek için gerekli becerileri geliştirmelerine yardımcı olur.

Öğrenciler kendi düşünme süreçlerini ve oluşturdukları ürünleri değerlendirdiklerinde, hata aramaktan daha fazlasını yaparlar. Normalde üstü örtülü olan şeyleri açık hale getirirler (Noonan and Duncan, 2005). Bu, özellikle üst düzey düşünme ve diğer 21'inci yüzyıl becerileri gibi dikkatli planlama yapmadan doğrudan gözlenemeyen zihinsel süreçleri ölçerken önemlidir.

Öz-değerlendirmeyi günlük sınıf alışkanlığı haline getirmek; kendinden emin, bağımsız öğrenenler yetiştirmek için önemlidir, ancak bu, öğretimde dikkatli planlama ve tutarlılık gerektirir. Black ve meslektaşları (2003) öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerinin başarılı bir uygulaması için aşağıdaki kuralları ileri sürerler:

1. Öğrencilerin hem çalışmanın amacını hem de o işi başarıyla bitirmenin ne anlama geldiğini net bir şekilde görmelerini sağlamak için, öğrenme başarılarının değerlendirilmesi için kullanılan ölçütler anlaşılır hale getirilmelidir. Bu tür ölçütler soyut olabilir. Anlamayı geliştirmek için, örnek alıştırmalarda somut örnekler kullanılmalıdır.
2. Hem gerçekten değerli oldukları için hem de etkili öz-değerlendirmede gerekli olan tarafsızlığın geliştirilmesinde akran değerlendirmesi yardımcı olabileceği için, akran-geribildiriminde işbirliği becerileri ve alışkanlıkları öğrencilere öğretilmelidir.
3. Öğrenciler, yaptıkları işin amacını akıllarında tutmaya ve ilerledikçe bu amaçları gerçekleştirmek için kendi ilerlemelerini değerlendirmeye teşvik edilmelidirler (s. 52-53).

Öğrenci merkezli sınıflarda öğretmenler öğrencileri değerlendirirken, öğrenciler birbirlerini değerlendirir ama sonuçta öğrenciler kendilerini değerlendirirler. Çok sayıda araştırma öğrencilerden kendi düşünceleri ve öğrenmeleri hakkında metabilşsel düşüncelerini istemenin daha fazla başarıyla sonuçlandığını gösterir. Marzano (1998) öğrencilerden kendi öğrenmelerini yansıtmalarını isteyen müdahalelerin öğrenci başarısı üzerinde diğer tüm yöntemlerden daha büyük bir etkisi olduğunu bulmuştur. Öğrenciler dürüstce kendilerini değerlendirdiklerinde, kendilerini pasif alıcılar olarak görmezler. Kendi öğrenmelerinden sorumlu olduklarının farkına varırlar.

Öz-değerlendirmenin etkililiğini arttıran bir faktör de üründen ziyade sürece yönelik amaçlar üzerine odaklanmasıdır (Schunk & Zimmerman, 1998). Örneğin hipotez oluşturma, veriden sonuç çıkarma ya da yeni öğrenmeyi eskisiyle bütünleştirme yeteneklerini değerlendirebilen öğrencilerin (öz-değerlendirme yapan), sadece iyi bir laboratuvar raporu yazmaya odaklanan öğrencilerden daha fazla kendilerini geliştirebilecekleri düşünülebilir. Langer, sonuçları düşünmenin problem çözmede öğrencileri genellikle engellediğini belirtir. “Yapabilir miyim?’ yerine ‘nasıl yaparım?’ diye düşünmek, başarısızlık olasılığına odaklanmak yerine, bir problemin çözülebileceği farklı yolları aktif bir şekilde düşünmelerine yardımcı olur” (Langer, 1989, sayfa. 34). Araştırmalar, sık yapılan öz-değerlendirmenin her tür öğrenciye yarar sağladığını göstermektedir (Kitsantas, Reiser, & Doster, 2004).

Öğrenmek yerine öğretilmeye alışmış öğrenciler için sınıf kültüründe öğrencilerin kendi öğrenmelerinin kontrolünü ele geçirmeleri yönünde yapılan bir değişiklik rahatsız edici olabilir. Black’in (2003) güney İngiltere projesindeki öğretmenler, daha büyük yaştaki öğrencilerinin, ara (geliştirme amaçlı) değerlendirme sıklık ve devamlı olduğu sınıflarda yerine getirmeleri gereken rollere bazen olumlu cevap vermediklerini bulmuşlardır. Öğrenmede kendi ilerlemesini takip etmek, bazıları için motive edici olurken, diğerleri için rahatsızlık verici bir sorumluluk olarak algılanabilir. Öz-değerlendirmeyi ilk uygulamaya başladıklarında, öğretmenlerin bunun farkında olmaları gerekir. Black ve meslektaşlarının da açıkladığı gibi “Bu pasif alıcı modelinin üstesinden gelmek, sıkı ve sürekli çalışma gerektirir.”

Öz-değerlendirmenin değeri yadsınamaz. Bu tür düşünme günlük sınıf etkinliklerinin ayrılmaz bir parçası haline geldiğinde, öğrenciler daha fazla öğrenirler, daha içten gelen sebeplerle motive olurlar, zor işlerde daha fazla azmederler ve öğrenme yetenekleri konusunda daha fazla güven kazanırlar (Kitsantas, Reiser, & Doster, 2004).